

Matti Rautiainen, Mikko Hiljanen ja Riitta Tallavaara (toim.)

DEMOKRATIA- KASVATUS

HISTORIAN OPETUKSESSA

IDEOITA LUOKKAHUONEESEEN



JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON
OPETTAJANKOULUTUSLAITOS

JOHDANTO

Miksi historiaa on opiskeltava koulussa? Edellisen vuosisadan puolella kysymys olisi tuntunut monesta historian asiantuntijasta lähes järjettömältä, koska historian tunteminen kuului sivistyksen perustaan. Tieto siitä, mistä ja miten olemme tulleet nykyisyyteen, kuului ihmistä koskevan tiedon perustoihin ja kuuluu edelleenkin, mutta ytimiin menevä kysymys – miksi historiaa on opiskeltava koulussa – on saanut erilaisia merkityksiä kuluneen vuosituhannen aikana muun muassa internetin yleistymisen myötä. Tätä kirjoittaessa tekoäly ja sen tuomat muutokset kiihdyttävät keskustelua entisestään. Kysymykset historiallisista taidoista ja historian opetuksen laajemmista yhteiskunnallisista tavoitteista, kuten demokratian vahvistamisesta, ovat nousseet näkyvämmiksi tavoitteiksi monissa maissa, myös Suomessa. Tilanne ei sinänsä ole uusi. Jo John Dewey käsitteli historian opetuksen ja yhteiskunnan, erityisesti demokratian, välistä suhdetta vuonna 1916 ilmestyneessä teoksessaan *Democracy and Education* korostaen, että ”historian todellinen lähtökohta on aina jokin nykyhetken tilanne ongelmineen”.

John Deweyn mukaan historia tekee inhimilliset merkitykset näkyviksi ja siten edistää koulun keskeistä tehtävää omaksua demokratia elämäntavaksi. Historian pedagogiikkaan liittyvässä nykykeskustelussa demokratian merkitystä ovat korostaneet erityisesti Keith Barton ja Linda Levstik. He näkevät demokraattisen osallistumisen ja siihen kasvamisen keskeisessä roolissa historian opiskelussa. Demokraattisissa yhteiskunnissa voi kuitenkin olla merkittäviä eroja siinä, miten historian ja demokratian välinen suhde koulutuksessa määritellään, riippuen erityisesti maan demokraattisesta kulttuurista ja historiasta. Keskeinen kysymys on myös se, miten tai millainen historian opiskelu käytännössä tukee lasten ja nuorten kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

Demokraattiset valtiot eri puolilla maailmaa kohtaavat tällä hetkellä demokraattisia arvoja, periaatteita ja toimintapoja haastavia ilmiöitä. Tällaisia ovat esimerkiksi disinformaatio, vihapuhe ja yleisesti populismin nousu. Tämä on tehnyt tarpeelliseksi keskustelun eri maiden historiaopetuskuultuurien välillä. Euroopan neuvosto on teemalla *Teaching History, Grounding Democracy* rakentanut eri keinoilla 2020-luvulla siltaa historian opetuksen ja demokratiakasvatuksen välille keskittymällä kriittisen ajatteluun, demokratiakompetenssiin sekä empatiaan.

Suomi on menestynyt hyvin erilaisissa kansainvälisissä demokratiavertailuissa kuluvan vuosisadan aikana, ja vuonna 2026 se oli yhdeksättä kertaa maailman onnellisin maa *World Happiness Reportin* mukaan. Demokratialla on myös syvät juuret Suomen historiassa. Suomi oli ensimmäinen eurooppalainen maa, jossa naiset saivat yhtäläisen äänioikeuden miesten kanssa vuonna 1906, ja se kuului harvoihin maihin, jotka säilyivät demokratioina ennen toista maailmansotaa. Toi-

saalta Suomen itsenäistyessä vuonna 1917 maa oli syvästi jakautunut ja vuoden 1918 verisen sisällissodan seurauksena tämä varjo ulottui pitkälle toisen maailmansodan jälkeiseen aikaan. Toisen maailmansodan jälkeen Suomi sitoutui rakentamaan pohjoismaista hyvinvointivaltiota muiden Pohjoismaiden tavoin, ja Neuvostoliiton romahduksen jälkeen se sitoutui yhä vahvemmin länsimaisten demokratioiden joukkoon liittymällä Euroopan unioniin vuonna 1995.

Suomalaista demokratiaa luonnehtivat edustuksellisuus, kansalaisten perusoikeudet ja vahva oikeusvaltioajattelu. Tämä luo yhteiskunnallista vakautta, mutta kansalaisen asemaa Suomessa on kuvattu myös alistaiseksi – kansalaisuudeksi, jossa kunnioitetaan valtion, virkahenkilöiden ja poliitikkojen auktoriteettia. Tämä näkyy selvästi koulutuksessa, erityisesti perusopetuksessa. Kansainvälisten ICCS-tutkimusten mukaan suomalaisilla kahdeksaluokkalaisilla on hyvät yhteiskunnalliset tiedot, mutta verrattuna samanikäisiin oppilaisiin muissa maissa heillä on vähän osallistumismahdollisuuksia koulussa ja sen toimintaympäristössä. Kaiken kaikkiaan koulun normatiivinen perusta korostaa demokratiakasvatusta, mutta käytännössä se ei toteudu kaikissa kouluissa. Tavoitteiden ja todellisuuden välinen kuilu on suuri.

Suomessa, kuten monissa nuorissa kansallisvaltioissa, historian opetuksen rooli koulussa keskittyi pitkään kansallisen identiteetin ja isänmaallisuuden vahvistamiseen. Viime vuosikymmeninä opetussuunnitelmiin on tullut näiden rinnalle myös muita tavoitteita. Yksi näistä on tietoisuus historian opetuksen ja demokratiakasvatuksen välisestä suhteesta. Niin perusopetuksen kuin lukiokoulutuksen opetussuunnitelmat korostavat demokratian merkitystä yhtenä historian opetuksen keskeisistä tavoitteista historian sisältöjen ja historiallisten taitojen ohella. Näiden opetussuunnitelmallisten tavoitteiden siirtyminen käytännön koulutyöhön on kuitenkin toinen kysymys ja useiden eri tutkimusten mukaan vanhat perinteet ja uudet tavoitteet aiheuttavat jännitteitä opettajien keskuudessa ja itse opetuksessa.

Autonomisessa koulutusjärjestelmässä, jossa opettajilla on laaja pedagoginen vapaus, opettajien tekemät ratkaisut ovat erityisen merkittäviä. Kun järjestelmässä itsessään ei ole riittävästi rakenteita, jotka tukisivat koulujen vahvaa demokratiakulttuuria, sen edistäminen riippuu siitä, kuinka hyvin opettaja on sisäistänyt demokratiakasvatuksen osaksi ammatillista identiteettiään.

Demokratiakasvatusta koulussa voidaan lähestyä kolmesta näkökulmasta. Ensinnäkin koulu antaa mahdollisimman syvälliset tiedot ymmärtää demokraattista yhteiskuntaa. Toiseksi koulun tulee kiinnittää ja tarjota mahdollisuuksia toimia kansalaisyhteiskunnan aktiivisena kansalaisena ja kolmanneksi luoda mahdollisuuksia omaksua demokraattinen elämäntapa, jossa demokratiasta aina sen arvoista käytänteisiin tulee keskeinen perusta tavalle elää. Perinteisesti koulu on keskittynyt ensimmäiseen näkökulmaan ja vahvistanut tietoperustaa ja ymmär-

rystä sisällyttämällä historian opetukseen sisältöjä, jotka tukevat paitsi demokratian ymmärtämistä, myös siihen kiinnittymistä. Menetelmällisillä valinnoilla puolestaan tuetaan erityisesti oppijoiden osallisuutta ja aktiivisuutta ja näin rakennetaan perustaa kansalaisyhteiskunnan peruspilarille – demokratiakansalaisuudelle. Radikaaleimmillaan opiskelijalle annetaan valtaa päättää opiskelustaan opetussuunnitelman suunnassa, jota Jesper Kristiansson kuvaa vuonna 2021 ilmestyneessä väitöskirjassaan *”Aika paljon sai tehdä, kunhan se liittyi siihen historiaan ja opetussuunnitelmaan”* – *Oppilaiden valtaistuminen yläkoulun historian tunneilla*. Jos taas sovelletaan Timo Miettisen teoksessa *Demokratian aika* kuvaamaa aatehistoriallista synteisiä demokratiasta ajallisenä ilmiönä, jossa demokratia rakentuu ajassa elävien ihmisten toimesta, historian opetus voisi tarjota erilaisia tulevaisuuskenaarioita historian tulkintojen kautta. Käytännössä tämä tarkoittaisi historian opetuksen kehittämistä suuntaan, jossa oppitunneilla tarkastellaan tulevaisuuden mahdollisia kehityskulkuja suhteessa historiaan ja nykyhetkeen niin, että itse opetus- ja oppimistilanne itsessään muodostuu vahvasti demokraattiseksi.

Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitos järjesti Opetushallituksen rahoittamana keväällä 2026 historian opettajille suunnatun koulutuksen, jossa pureuduttiin demokratiakasvatukseen historian opetuksessa. Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto HYOL ry toimi yhteistyökumppanina erityisesti koulutuksen markkinoinnissa. Koulutus koostui kolmesta kuuden tunnin mittaisesta koulutuspäivästä, jossa käsiteltiin historian opetuksen ja demokratiakasvatuksen suhdetta eri näkökulmista alustusten, keskustelujen, opetusmateriaalien sekä konkreettisten esimerkkien kautta. Lisäksi opettajat tekivät omassa opetuksessaan kokeiluja, jotka on koottu tähän kirjaseen sivun mittaisina esittelykortteina.

Ruotsalainen professori Peter Aronsson totesi vuonna 2024 järjestetyssä Euroopan neuvoston historian opetuksen ja demokratian välistä suhdetta käsitelleessä seminaarissa Bolognassa *”Emme ole vastuussa siitä, mitä tapahtui, mutta olemme vastuussa, mitä siitä kerromme”*. Aronsson korosti, että historia voidaan nähdä vihan, ja vastakkainasettelujen kautta, mutta myös rauhan ja yhteistyön kautta. Valinta on meidän.



Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto HYOL ry
Förbundet för lärarna i historia och samhällslära FLHS rf



DEMOKRATIA JA SANANVAPAAUS -TEEMAVIIKKO

Kalevan lukiossa ja Tampereen yhteiskoulun lukiossa

TEHTÄVÄ: Demokratia ja sananvapaus -teemaviikko sisältää erilaisia työskentelymuotoja teeman parissa, kuten vierailu Aamulehdessä, kaksi yhteistä oppituntia demokratian ajankohtaisista kysymyksistä (lähestyvät eduskuntavaalit), opiskelijoiden paneelikeskustelu ja kysely opiskelijoille heidän mediasuhteestaan. (Esim. seuraatko joitain poliitikkoja sosiaalisessa mediassa? Mitkä ovat pääasiallisia uutiskanaviasi?)

Työskentelyohjeet:

Opiskelijat pitävät viikon ajan oppimispäiväkirjaa.

Kenelle: Lukion yhteiskuntaopin kurssi YH01 tai YH03. Voidaan toteuttaa myös ammatillisessa koulutuksessa.

Kesto: Yksi kalenteriviikko

BERLIININ KAKSI PUOLTA – vaalipäivä 1960-luvulla

TEHTÄVÄ: Simulaatioharjoituksessa luokka jaetaan kahteen osaan (Länsi- ja Itä-Berliiniin). Molemmilla puolilla järjestetään vaalit. Luokan keskelle rakennetaan muuri (tai oppilaat ovat viereisissä luokissa).

Työskentelyohjeet:

Länsi-Berliinissä oppilaat saavat tehtäväkseen perustaa 3–4 eri puoluetta, joilla on eri tavoitteet (esim. ympäristö, talous, koulutus). Itä-Berliinissä oppilaille kerrotaan, että heillä on ”Kansallinen rintama” eli on vain yksi lista ehdokkaita, ja tavoitteena on osoittaa yhtenäisyyttä. Tämän jälkeen Länsi-Berliinin puolella järjestetään vapaat vaalit ja Itä-Berliinin puolella kontrolloidut vaalit. Simulaatioon voi rakentaa erityyppisiä juonirakennelmia, riippuen, mitä osaa demokratiasta halutaan painottaa. Lopuksi keskustellaan kokemuksista Itä- ja Länsi-Berliinistä.

Kenelle: Yläkoulun historia tai lukion historian kurssi HI02

Kesto: Yksi oppitunti

SUOMEN JA VENÄJÄN DEMOKRATIAN TILA 1900-LUVUN ALUSSA

TEHTÄVÄ: Opiskelija valitsee aiheen, jonka avulla hän tarkastelee demokratian tilaa Suomessa ja Venäjällä.

Työskentelyohjeet:

Aiheen valittuaan opiskelija perehtyy aiheeseensa syvemmin ja pohtii sen avulla demokratian tilaa. Opiskelija valitsee itse, miten hän raportoi/esittelee tuloksensa (kuten esimerkiksi tutkielmana, podcastina, posterina).

Kenelle: Sopii erityisesti 7.lk:n historian opetukseen jakson lopputyöksi.

Kesto: 3–4 oppituntia sekä lisäksi itsenäistä työskentelyä

HISTORIAN TAIDOT JA KOULUDEMOKRATIA

TEHTÄVÄ: Kouludemokratian ideana se, että oppilaat saavat vaikuttaa koulunsa asioihin. Tässä kokeilussa oppilaat saavat enemmän vaikutusmahdollisuuksia siihen, mitä tekevät historian tunneilla. Oppilaat saavat aiheen ja historian taitotavoitteen. Tehtävänä on harjoitella historian taitoa aiheensa kontekstissa vapaasti valitsemallaan tavalla. Vapaus tuo mukanaan vastuuta, joten oppilaat harjoittelevat vastuunottoa omasta oppimisestaan.

Työskentelyohjeet:

Saatte historian taitotavoitteen ja aiheen. Lukekaa taitotavoite ja arviointikriteerit huolella. Sen jälkeen lukekaa aiheeseen liittyvä kysymys/tehtävä. Tuottakaa vapaavalintainen tuotos, joka osoittaa historian taidon osaamistanne. Saatte päättää missä teette, miten teette ja kenen kanssa teette. Aikaa on xx minuuttia. Koulun järjestyssääntöjä sekä annettua ohjetta ja taitotavoitetta on noudatettava, ja opettajan on tiedettävä missä olette.

(Tehtävät määrittyvät aiheen mukaan, mutta tässä kokeilussa aihe oli 1900-luvun alun Suomi ja Venäjä ja esimerkiksi yksi kysymyksistä oli: T10 historiallisten tulkintojen selittäminen ja niiden luotettavuuden arviointi. “Olivatko jääkärit kansallissankareita vai maanpettureita?”)

Kenelle: Yläkoulun historia, 7–8.luokkalaiset.

Kesto: Tehtävään on hyvä varata 60–90min per taitotavoite/aihe, sisältää aiheen ja taidon alustamisen sekä työskentelyajan. Töitä on hyvä myös esitellä ryhmissä.

LUOKKAVALTUUSTO YLÄKOULUSSA

TEHTÄVÄ: Järjestää luokkavaltuustoa kerran viikossa koulun ysluokille yhteiskuntaopin ja oppilaanohjauksen tunneilla.

Työskentelyohjeet:

Luokan oppilaat valmistelevat aloitteita luokan tai koulun asioista, ja niitä käsitellään luokan kesken ja pyritään vaikuttamaan asioihin. Luokkavaltuusto valitsee puheenjohtajan, puheenjohtajan avustajan ja sihteerin. Valmiit pöytäkirjapohjat ja ohjeet löytyvät osoitteesta: <https://opinkirjo.fi/luokkavaltuusto/>

Kenelle: Koululuokalle.

Kesto: 30 min / kokous kerran viikossa.

OMAVALINTAISIA LÄHIHISTORIAN AIHEITA

TEHTÄVÄ: Yksi historian opetuksen tavoite on, että oppilas oppisi ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa.

Valitse jokin itseäsi kiinnostava demokratiaan liittyvä aihe vuosien 1989 ja 2026 väliltä.

Työskentelyohjeet:

Opiskele valitsemaasi aihetta haluamallasi tavalla ja työvälineillä. Voit työskennellä yksin tai muiden oppilaiden kanssa yhteistyössä. Työskentely tapahtuu luokassa tai luokan läheisyydessä käytävällä. Tarvittaessa voit kysyä opettajalta apua, työvälineitä (esim. tietokone, kartonki ym.) tai lupaa työskennellä myös muualla (esim. koulun pihalla). Työskentelyn lopuksi sinun on haluamallasi tavalla osoitettava oppimasi opettajalle.

Kenelle: Kahdeksannen luokan historian oppilaille kevään päätteeksi.

Kesto: Kolme 45 minuutin oppituntia + oppitunti aiheista keskustelulle ja mahdollisille esityksille.

VAIKUTTAMINEN

TEHTÄVÄ: Oppilaat saavat ysiluokan lopussa vaikuttaa haluamaansa asiaan haluamallaan tavalla, haluamassaan ryhmässä tai yksin. Vaikuttamisteko toteutetaan.

Työskentelyohjeet:

Arviointi tapahtuu viiden kriteerin kautta: vaikuttavuus, realistisuus, suunnitelmallisuus, toteutuksen huolellisuus ja hauskuus. Jokaisen osa-alueen arvioi opettaja, projektin tekijät itse sekä kaksi satunnaista luokkakaveria (vertaisarviointi). Osa-alueista annetaan 1–3 tähteä.

Oppitunnit saa käyttää haluamallaan tavalla, kunhan kertoo opettajalle, mitä on tekemässä (ja pyytää luvan esimerkiksi työskentelyyn muualla). Työskentelyä seurataan tuntipäiväkirjojen avulla: joka tunnin lopuksi varataan 5 minuuttia jotta jokainen vastaa vihkoonsa neljään kysymykseen – mitä tein, mitä sain aikaan / valmiiksi, mistä aloitan ensi kerralla, mitä pitää tehdä kotona / koululla ennen seuraavaa kertaa

Kenelle: Yhteiskuntaoppi / 9. luokka

Kesto: Projektia tehdään noin kuukauden ajan kaikilla yhteiskuntaopin tunneilla (3 / vko) ja välillä myös opo-tunneilla.

IRTI EPÄKOHDISTA

TEHTÄVÄ: Pohtikaa jotain yhteiskunnallista epäkohtaa, johon haluatte vaikuttaa. Tutustukaa myös epäkohdan historialliseen syntyyn ja kehittymiseen. Rakentakaa vaikuttamiskampanja, jolla on selkeä tavoite ja kohderyhmä sekä mahdolliset yhteistyökumppanit. Miettikää kampanjalle myös toteuttamistapa.

Työskentelyohjeet:

Oppilaat jaetaan kolmen-neljän hengen ryhmiin, joissa työ tehdään. Toteuttamistapaa varten voi antaa esimerkkejä, kuten mielenosoitus, juttu paikallislehteen tai valokuvanäyttely.

Kenelle: 8–9-luokkalaiset, sopii sekä historian että yhteiskuntaopin tunneille.

Kesto: 2–3 oppituntia (á 45 min) suunnitteluna, ilman että kampanja toteutetaan.

SUOMEN HISTORIAA POHJOISESTA KATSOTTUNA

Saamelaiset ja demokratiakasvatus

TEHTÄVÄ: Tarkastellaan Suomen historian tapahtumia saamelaisesta ja metsäsaamelaisesta näkökulmasta. Tavoitteena on harjoitella historiallista ajattelua, lähdekriittisyyttä, moniperspektiivisyyttä sekä vallan, oikeuksien ja osallisuuden kysymysten ymmärtämistä. Tuntien teemat on suunniteltu mukailemaan kronologisesti edeten Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 historian oppiaineelle asettamien keskeisten sisältöjen pohjalta.

Työskentelyohjeet

Seitsemännellä luokalla opiskellaan, keitä saamelaiset ovat ja miksi historia näyttää erilaiselta eri näkökulmista? Lisäksi tarkastellaan valtaa, rajoja ja ristiriitoja (nationalismi ja rajasulut 1852 sekä 1889. Neljä näkökulmaa / roolia: suurporonhoitoa harjoittava saamelainen, inarinsaamelainen, metsäsaamelainen, valtion virkamies). Kahdeksannella luokalla näkökulmina ovat sota ja valtion politiikka yksilön näkökulmasta, oikeuksien vaatiminen (mm. saamelaisaktivismi) sekä lopuksi nykyisyys ja kiistanalaiset kysymykset.

Kenelle: 7.–8. luokan oppilaille; soveltaen historianopetukseen sekä demokratiakasvatukseen.

Kesto: Viisi 45 minuutin oppituntia

VASTAPOSTIKORTTI SIIRTOMAAVALLAN AJALTA

TEHTÄVÄ: Oppilas tekee postikortin, joka toimii siirtomaan asukkaan vastineena opettajan antamalle mallipostikortille, joka heijastelee siirtomaavallan näkökulmaa ajan tapahtumiin. Opetuskokeilussa mallipostikorttina oli (opettajan tekemä ja väärentämä) Tanskasta lähetetty postikortti, jonka kuvassa kuningatar tervehtii Grönlannista “tanskalaistettaviksi” tuotuja inuiittilapsia. Kortin tekstissä ihastellaan sitä, kuinka näistä lapsista saadaan pian koulutettua sivistyneitä tanskalaisia. Tehtävä sopii erityisesti historiallisen empatian ja historian moninäkökulmaisuu- den opettamiseen.

Työskentelyohjeet:

Oppilaan tehtävä on askarrella postikortti, joka tarjoaa toisen näkökulman mallipostikortin tapahtumiin. Postikortin tulisi heijastella siirtomaan alkuperäisasukkaan näkökulmaa ja siinä voi pohtia esimerkiksi sitä, mitä hyviä ja huonoja puolia siirtomaavalta on tuonut mukanaan ja miltä tulevaisuus asukkaan näkökulmasta näyttää. Vaihtoehtoisesti tehtävän voi tehdä niin, että oppilas tuottaa kaksi postikorttia – yhden siirtomaavallan ja yhden siirtomaan näkökulmasta.

Kenelle: Sopii erityisesti yläkouluun imperialismien aikakauden käsittelyn yhteyteen.

Kesto: Jos oppilaat tuottavat yhden postikortin, on hyvä varata 2x90 min, erityisesti jos kohdemaiden yhteinen historia ei ole ennestään tuttua ja kontekstin käsittelyyn tulee varata aikaa.

KIRJAROVIOT KEVÄÄLLÄ 1933

TEHTÄVÄ: Keväällä 1933 kymmenissä saksalaisissa kaupungeissa järjestettiin kirjarovioita. Natsien organisoimissa tilaisuuksissa poltettiin kirjoja, joiden katsottiin olevan eri tavoin vahingollisia saksalaisille. Tehtävässä perehdytään kirjarovioihin ja laaditaan kirjoitus vastineeksi kirjarovioita vastaan.

Työskentelyohjeet:

Opiskelijoille annetaan tehtäväksi perehtyä ryhmissä Saksassa vuonna 1933 järjestettyihin kirjojen polttamistilaisuuksiin ja tämän jälkeen laatia kirjarovioita vastustava kirjoitus lehteen. Eryistä huomiota kiinnitetään argumentteihin rovioita vastaan. Kirjoitukset julkaistaan yhteisellä alustalla ja niiden valmistuttua kaikki perehtyvät teksteihin, ja ryhmät poimivat töissä esitetyt argumentit kirjarovioita vastaan. Lopuksi käydään yhteinen keskustelu, jossa pohditaan muun muassa mahdollisuuksia vastustaa rovioita vuoden 1933 Saksassa.

Kenelle: Lukion HI2 (Kansainväliset suhteet) moduuliin.

Kesto: 2 x 75 minuuttia.

DEMOKRATIAN TULEVIASUUSKENAARIOITA

Tehtävä: Eletään vuotta 2050. Kuvaa, millainen on suomalaisen demokratian tila. Käytä vastauksessasi hyväksi historiallista analyysia (eli miten suomalainen demokratia on kehittynyt) sekä sitä, millainen on demokratian tila tänä päivänä.

Työskentelyohjeet:

Opiskelija voi luoda skenaarion demokratian tilasta Suomessa valitsemallaan tavalla, kuten esseenä, kaunokirjallisenä tekstinä, podcastina, dokumenttina, uutisina tai pelinä.

Kenelle: Sopii erityisesti lukion HI3 Itsenäisen Suomen historia -moduulin loppuyöksi.

Kesto: Tehtävän voi teettää tutkielmana, jolloin se vaatii usean oppitunnin sekä itsenäistä työskentelyä, mutta sopii myös tehtäväksi tunnille, jolloin tehtävä kannattaa suunnata niin, että opiskelija(t) pohtivat esimerkiksi keskeistä muutos, mikä on tapahtunut vuoteen 2050 mennessä.

MUUTOS JA JATKUVUUS PAIKALLISESSA KONTEKSTISSA

TEHTÄVÄ: Tarkoituksena on tarkastella valokuvien avulla muutoksen ja jatkuvuuden teemoja ja pohtia niille syitä sekä ihmisten mahdollisuuksia vaikuttaa muutoksiin.

Työskentelyohjeet:

Tehtävään tarvitaan vanha valokuva, jota voidaan verrata joku uuteen samasta ympäristöstä otettuun valokuvaan tai tutkia lähiympäristöä.

Oppilaiden tulee ensin joko itsenäisesti tai ryhmissä etsiä viisi eroavaisuutta vanhan kuvan ja uuden kuvan tai nykytilanteen välillä.

Tämän jälkeen he vertaavat ryhmissä löytämiään eroavaisuuksia ja pohtivat, mistä ne johtuvat. Tavoitteena on löytää mahdollisimman laajoja selitysmalleja ikäryhmälle sopivasti.

Lopuksi voidaan pohtia, millä tavalla ihmiset ovat vaikuttaneet muutoksiin ja onko muutoksilla ollut myös seurauksia, joita ei ole pystytty ennakoimaan ja miten näihin on reagoitu.

Kenelle: Sopii ohjattuna alakoulun 5.-6.-luokkalaisille ja itsenäisempänä tästä vanhemmille.

Kesto: Tehtävän voi teettää joko koko oppitunnin laajuisena (tai pidempänäkin, jos lähdetään tutkimaan lähiympäristöä) tai lyhyempänä esim. koetehtävänä.



JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Toimittajat: Matti Rautiainen, Mikko Hiljanen ja Riitta Tallavaara

Graafinen suunnittelu: Miia Huttu / Omituinen Design

ISBN-tunnus: 978-952-86-1624-5

Kustantaja: Jyväskylän yliopisto, Opettajankoulutuslaitos



Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto HYOL ry
Förbundet för lärarna i historia och samhällslära FLHS rf

